

Predikantens ställning i Ordets tjänst

Rapport från ELM-BVs läroråd

ELM-BVs årsmöte 2011 fattade beslut som innebar att ett läroråd skulle tillsättas. Samma årsmöte uppdrog åt lärorådet att "definiera och utreda predikantens ställning i Ordets tjänst" (ÅM-15c-2011). ELM-BVs styrelse bekräftade sedan uppdraget (S-177-2011).

Lärorådet har sedan hösten 2011 arbetat med frågan och försökt att på Bibelns grund, i enlighet med den evangelisk-lutherska bekännelsen och vårt missionssällskaps praxis, besvara frågan om vad en predikant är och vilken relationen är mellan predikantskapet och Ordets tjänst. Lärorådet har också eftersträvat att formulera vårt svar så att goda relationer till andra goda evangelisk-lutherska sammanhang kan bevaras.

Lärorådet har under tiden för frågans bearbetning bestått av Erik J Andersson (Örkelljunga), Arne Engström (Åstorp), Lars-Åke Nilsson (Åsljunga), Thomas Nilsson (Åhus) och Alve Svensson (Kristianstad) (2011-2013) respektive Jan-Ulrik Smetana (Vännäs) (2013-2014).

Följande svar i form av 17 teser lämnas till ELM-BVs årsmöte och styrelse av ett enigt läroråd.

PREDIKANTENS STÄLLNING I ORDETS TJÄNST

1. Jesus från Nasaret, Guds Son och världens Frälsare, ägnade sig under åren före sin död och uppståndelse, åt undervisning och att göra under, åt att i Ord och handling förkunna det glada budskapet. Han kallade lärjungar som utrustades och bemyndigades att fortsätta hans verk. I kretsen kring Jesus fanns de tolv, som han kallade till apostlar, men också en större krets med uppdraget att förkunna det glada budskapet.
(Matt 10:1-4; Luk 10:1-22)
2. Under Kyrkans första tid fortsatte apostlarna på Jesus uppdrag att förkunna det glada budskapet och tron på Jesus som Herre. Med en växande kristenhet kom också fler att involveras, som medhjälpare och förkunnare.
(Apg 2:14; 4:1-2; 6:1-8; 8:1, 4; 13:1-3; Ef 2:20)
3. I de nytestamentliga församlingarna verkar fasta och fria tjänster ha funnits sida vid sida. Ledarskapet i församlingen tycks ha varit en uppgift delad på två eller flera personer, liksom Paulus och de andra apostlarna föredrog att arbeta i grupp.
(Rom 12:3-8; 1 Kor 12:27-28; 14:26; 1 Tim 3:1-7; 5:17; 1 Pe 4:10-11)
4. Till ledartjänsterna hör apostlar, lärare, äldste, herdar, församlingsledare, evangelister och profeter (profetia fanns också som mer tillfällig gåva). De olika tjänsterna finns för att bygga upp de kristna så att de kan fungera i sina olika uppgifter.
(Apg 13:1; 20:17, 28; 1 Kor 12:5, 28-29; Ef 4:11-12-13)
5. Ett kristet ledarskap är alltid ett tjänande ledarskap.
(Mark 10:42-45; 1 Pe 5:1-4)
6. Efter apostlarnas död fortsatte man i kyrkan att utse ledare. I två skrifter från cirka 100 e Kr skriver man om apostlarna: *Sina förstlingar insatte de, efter Andens prövning, till biskopar och diakoner åt dem som skulle komma till tro. Sedan när dessa avsomnat skulle andra män överta deras tjänst. Män som insatts av dessa eller sedan av andra ansedda män med hela församlingens samtycke. Och även: Välj er alltså biskopar och diakoner, som är Herren värdiga, saktmodiga män, fria från girighet, sanna och beprövade. Ty de förrätta åt er både profeternas och lärarnas tjänst.*
(1 Clemensbrevet 42-44 respektive Didache 15. "Biskopar" och "diakoner" kommer från grekiskans *episkopos* och *diakonos*. I NT översätts de med "församlingsföreståndare" och "medhjälpare".)
7. Tjänsterna präst och biskop kom efter hand att bli allt tydligare definierade. I församlingen var det prästen som förkunnade och ansvarade för gudstjänst och sakramentsförvaltning. Biskopens uppgift var att se till ett större område, viga nya präster och värna kyrkans enhet.
8. Reformatorerna på 1500-talet kom att starkt ifrågasätta den utveckling ämbetet fick under medeltiden. Mot påvekyrkans hierarkiska syn betonar man dels det allmänna prästadömet och dels att varje hederligt arbete är en tjänst inför Gud. Mot dem som helt ville avskaffa ett särskilt ämbete betonade man, å andra sidan, predikoämbetets värdighet och betydelse.

9. Till det allmänna prästadömet föds man i dopet till delaktighet i gudstjänstens bön, förbön och tillbedjan samt till kristen tjänst och vittnesbörd i vardagen. Ur det allmänna prästadömet kallas män till Guds ords och församlingens tjänst.
(Rom 12:1-2; 1 Kor 14:26; 1 Pe 2:9; Upp 5:10; 20:6)
10. I våra lutherska bekännelseskrifter sätts Guds Ord i centrum och de talar om *Predikoämbetet* eller *Evangelieförkunnelsens och sakramentsförvaltningens ämbete*, som finns för att vi ska få den frälsande tron som Anden skänker genom evangeliet.
(Svenska Kyrkans Bekännelseskrifter, s 58, CA V)
11. Att tydligt skilja på präst- och biskopsämbete är en mänsklig ordning; god, men inte nödvändig. Det normala är att biskopar viger präster, men om de vägrar måste församlingarna själva viga.
(SKB s 351f "Om påvens makt och överhöghet")
12. Under 1600- och 1700-talen kom kyrkan i Sverige på många sätt att på nytt bli en präst- och överhetskyrka. Samtidigt förekom lekmannaförkunnelse och det blev vanligare under 1700-talet som en följd av pietistiska väckelser.
13. 1800-talets nyevangeliska väckelse i Norden innebar en återupptäckt av det allmänna prästadömet och att fler än prästerna blev involverade i kristet arbete och mission. Inom den del av väckelsen som ELM tillhör har man därmed en något rymligare syn på ämbetet än den traditionellt svenskkyrkliga.
14. Inom ELM har lekmän fått uppgiften att förkunna Guds ord. När en inre kallelse bekräftats av en yttre från någon av missionsorganisationerna har man blivit predikant. Predikantens uppgifter hör till Ordets tjänst: att evangelisera, samt att undervisa och leda missionsvännerna.
15. Predikantkallelsen har inte inneburit en kallelse att också tjäna som förvaltare av sakramenten, men sakramentsförvaltningen ligger i princip inom Ordets tjänst. Vissa predikanter har också lokalt kallats till dessa uppgifter.
16. Som missionsorganisation är evangeliets förkunnelse vår viktigaste uppgift, och ska så vara, men när andra strukturer för pastoral omsorg och kyrkliga verksamheter saknas kan det också främja evangeliets sak att lösa sådana uppgifter inom ramen för en missionsförening eller missionsorganisation. Förutsättningarna ser olika ut på olika platser i Sverige och därför kan också lösningarna se olika ut. Viktigt är dock att allt görs i enlighet med Guds ord och den evangelisk-lutherska bekännelsen.
17. Pragmatik innebär inte oordning, och därför skulle ELM för de predikanter som man i sådana fall lokalt i ELM-sammanhang vill använda till sakramentsförvaltning, stå till tjänst med struktur, utbildning och stöd. Samtidigt bejaktar vi i första hand fortsatt användning av bekännelseetrogna präster från andra evangelisk-lutherska sammanhang och önskar att ELM inte agerar så att man distanserar sig från andra kristna utan vinnlägger sig om att bevara den kristna enheten, så långt detta är möjligt.
(Joh 17; 1 Kor 14:33a; Ef 4:3-6)